

Het Beginsel

Contactblad voor leden van de SGP

in de provincie Utrecht

SGP

nr. 4
'20

Zorg voor de schepping

Themakatern 'Natuurbeheer'

Jaar-
overzicht

4

Natuur-
inclusief

8

Weidevogel
beheer

10

Colofon

Dit blad is een uitgave van de provinciale afdeling van de SGP in de provincie Utrecht.

Versijning: 4x per jaar
Oplage: 2700 ex.
Ontwerp basislay-out: Helmert.nl
Opmaak: ProfielMedia
Druk: drukkerij Verloop

Redactie

Bertrick van den Dikkenberg
Frans Hazeleger
Wim Verweij

Lezersadministratie

Adreswijzigingen, aanmeldingen en opzeggingen:
Partijbureau SGP, Dinkel 7,
3068 HB Rotterdam
e-mail: administratie@sgp.nl

Provinciale Afdeling

Secretaris

Wim Verweij, Prinses Amaliaaan 24,
3738 VX Maartendijk,
mobiel: 06 57 71 01 89,
e-mail: w.verweij@klikSAFE.nl

Penningmeester

Piet Slootweg, Zeist
tel.: (030) 69 57 462,
e-mail: pslootweg@klikSAFE.nl

Giften

IBAN: NL77 RABO 0301 2887 20,
t.n.v. SGP PROV. AFD. UTRECHT

Statenfractie

Kantoor

Achimedestraat 6,
3584 BA Utrecht,
Telefonisch contact via fractiemedewerker
e-mail: sgp@provincie-utrecht.nl,
internet: www.sgputrecht.nl

Fractievoorzitter

Bertrick van den Dikkenberg,
mobiel: 06 16 95 84 17,
e-mail: bertrick.van.den.dikkenberg@provincie-utrecht.nl

Fractie- en beleidsmedewerker

Frans Hazeleger,
e-mail: sgp@provincie-utrecht.nl,
mobiel: 06 83 34 63 24

Suggesties of reacties zijn van harte welkom op bovenstaand e-mailadres!

Fotoverantwoording

Kees de Heer: 7

SGP-statenfractie: 3,8,9

Shutterstock: 4/5, 11

Wikipedia: 14

Archief overig: 1, 13

BEZINNING

Rekenschap

“En gaat niet in het gericht met Uwen knecht..” Psalm 143: 2

U zult rekenschap moeten geven, regenten, predikanten, huisvaders, en wie u ook bent. Regenten, u zult uw beleid moeten verantwoorden: wat recht u gedaan en wat kwaad u geweerd hebt. Bent u een vader voor het vaderland geweest, een voedsterheer voor de Kerk? Hebt u het zwaard gebruikt tot straf van de kwaden en tot bescherming van de goeden? Predikanten, hebt u wel trouw gehandeld in het gebruik maken van uw talenten? Bent u wel ijverig geweest? Tijdig en ontijdig aangehouden? Hebt u gewaakt, gewaarschuwd, gebeden? Vaders, bent u getrouw geweest in de leiding over uw gezin? Vaders en moeders, hebt u die dierbare leenpanden, uw kinderen, die zo dicht bij u staan, wel goed verzorgd? Hebt u uw plicht gedaan voor hun lichamen, maar ook voor hun zielen? Ach, u zou voor uw kinderen alles wel willen doen, maar hebt u hen ook daadwerkelijk het beste gegeven? (...) Wie weet hoe snel God mij en u brengen zal in dat gericht. (...) U zult dan niets weten te zeggen dan: treed toch niet in het gericht met Uw knecht. Wilt u dat weleens onder ogen zien als u thuis komt? Wilt u er deze avond eens over worstelen met God? U zegt: wat zal ik doen? Is er niet een kenmerk van degenen die het in dat gericht wel zal gaan? Ja en ik zal er enkele geven vanuit de psalm: 1. Bent u een bidder, een worstelaar, een kermer? Is het bidden u gemakkelijk en uw dagelijks werk? 2. Bent u een knecht of dienstmaagd van de Heere? Ziet u naar de Hoogheid van uw Heere? Wanneer en hoe bent u een knecht of dienstmaagd geworden? Als een knecht verhuist, weet hij het. Het is hem niet onbekend als hij bij een ander heer in dienst komt. Bent u in een verbond met de Heere gekomen? Jes. 44:5 3. Kent u strijd met de vijanden? Deze knecht kende strijd en vurige pijlen. 4. Kent u verbaasdheid en overstelpling? Ik geloof dat er niemand naar de hemel gaat, of hij kent dat. Er kan zo vaak niets uit, noch in. Hij vindt zo vaak geen traan of zucht. Hij is opgekropt. En zo staat hij voor God. Als een veroordeelde. 5. Kent u ook zoete dagen? Zoals deze

knecht, volgens het vijfde vers. God handelt niet altijd even streng. Kunt u ook met dankbaarheid aan Gods weldaden terugdenken en God verheerlijken over de werken van Zijn handen? 6. Kunt u niet weggaan zonder een zegen? Als u niet spreken kunt, maakt u dan toch nog gebaren, door te knielen of door uw handen uit te breiden? 7. Bent u een dorstige? Is uw ziel voor God als een dorstig land? Zegt u: ik moet niet alleen met water besprengd worden, maar ik moet den regen van Uw genade hebben. Ik kan geen langer uitstel verdragen? (...) Ik zal aan Uw voeten blijven liggen en kom ik om, dan kom ik om. 8. Bent u gesteld op de leidingen van de Heilige Geest? Zegt u: (...): ik wenste wel dat U mijn Leidsman was, ik wenste wel dat U mij elke dag leidde in een effen land? Al is het pad naar de hemel smal, ik wil er wel wat voor ondergaan?

“ Maak mij levendig. ”

9. Is het u zo'n last als u zo dodig bent? Kunt u dat laag, indrukloze leven niet uitstaan? Zucht u daarom ook zoals deze man. Ach Heere! Maak mij levendig, voer mijn ziel uit de benauwdheid omwille van Uw Naam? 10. Bent u zo graag een knecht of dienstmaagd van God? Waardeert u dat hoger dan een koninklijk ambt? (...)

Wat zegt nu uw hart? Hebt u deze blijken? Dan zal het wel zijn. Die Heere zal dan vriendelijk met u handelen. Houd uw bewijzen klaar. (...) Bent u hier knechten en dienstmaagden van God, straks zult u als koningen door Hem gekroond worden en met Hem leven en heersen over alle schepselen tot in eeuwigheid. De Heere zegene het gesprokene tot Zijn eer en onze zaligheid.

Hertaling van de toepassing uit de 11de preek van Ds. Smijtegelt uit de Keurstoffen (1850, 124-136)

VAN DE FRACTIEVOORZITTER

Omgang met de natuur

In deze aflevering 'Van de fractievoorzitter' introduceert onze fractievoorzitter dit nummer en neemt hij u mee in de afgelopen periode.

Bertrick van den Dikkenberg, fractievoorzitter

Pronkstuk

Als ik dit schrijf liggen de kerstdagen binnen handbereik en als u dit leest liggen deze dagen weer achter u. Dagen waarin christenen wereldwijd herdenken dat de Zoon van God neerdaalde vanuit de hemel naar de aarde. Om Zijn kinderen te verlossen van schuld en verdiende straf. Om rust te brengen aan ongerusten. Naar de aarde waar de mensen als pronkstuk van de schepping verleid zijn geworden en gevallen in het paradijs, waarna de hele schepping zucht onder de gevolgen van die val tot de oordeelsdag. Dan zal alles in ere hersteld worden met het Kind Dat in Bethlehem geboren werd als grote Koning en Overwinnaar.

Thema

Juist bij die schepping die zucht onder de gevolgen van zondeval willen we dit nummer stilstaan in het themanummer natuur. We lichten in dit nummer verschillende facetten uit de omgang met natuur eruit. De redactie is op pad geweest naar Tienhoven om te praten over agrarisch natuurbeheer, naar het Amerongse bos voor een gesprek met oud-boswachter en jager Jan de Groot en terreinbeherende organisaties vertellen u over wat zij doen aan natuurbeheer.

Beestenboel

Hoewel we wel vaker spreken over natuur, bij de begrotingsbehandeling was het een ware beestenboel! Vossen, zwanen, konijnen, hazen en katten, allemaal waren ze van de partij. Nog nooit stonden de dieren zo in de schijnwerpers als dit jaar. Hoewel er juist een motie lag die dit wilde voorkomen bij vossen. In onze bijdrage in de algemene beschouwingen zijn we ingegaan op de parallel tussen de onrust in het Romeinse rijk en de onrust in de coronamaatschappij. Dit aan de hand van Augustinus die toen reeds bad: Onrustig is ons hart totdat het rust vindt in U.

Coronareserve

Corona heeft het afgelopen politieke jaar vanzelfsprekend de boventoon gevoerd. In juni dienden wij een amendement in waarin wij een deel (15 miljoen) van de niet uitgegeven provinciale gelden wilden oormerken als coronareserve. Hiermee beoogden wij gemeenten te ondersteunen in de financiële slechte tijden om toch ondernemend te kunnen zijn. Ondanks dat het amendement niet werd aangenomen, zijn we blij dat het college dit wel in de begroting heeft opgenomen.

Compensatie

Naast corona heeft ook het provinciaal inpassingsplan Maarsbergen de besluitvorming doorlopen. Een hele stap dichtbij realisatie van de spooronderdoorgang. Hierdoor zal de reistijd fors afnemen. Gezien de hele geschiedenis (al eerder in Het Beginsel inhoudelijk behandeld) en de onveilige uitwerking van de variant hebben wij tegen de PIP gestemd. Extra argument: wie verzint het nu om vlak bij een snelweg stikstofgevoelige natuur in de vorm van heide te realiseren als compensatie voor gekapte bomen? Mooie grote bomen die CO2 opnemen verdwijnen voor asfalt en als compensatie krijgen we heide. Onbegrijpelijk.

Kaders

Steeds weer weet het college ons via de media te verrassen. Statenvoorstellen worden nog voor bespreking in de Staten uitgevent in de media onder de noemer 'de provincie gaat'. De ene keer wordt er alvast geld uitgedeeld, de andere keer zelfs een tramlijn. Zo overviel het ons ook dat er plannen zijn voor nog eens twee nieuwe tramlijnen van west naar oost door de stad Utrecht. Een meerderheid van de Staten deelde de opvatting dat de Staten hier allereerst de kaders moeten bepalen en de gedeputeerde dus in overleg moet met de Staten.

Rust

2021 is het jaar wat voor ons ligt. Onbekend is wat ons te wachten staat. We kunnen daar erg onrustig in zijn, totdat het rust vindt in Hem. Als SGP-Statenfractie van de provincie Utrecht wensen wij u een gezegend en gezond nieuw jaar toe in de rust die we zojuist omschreven. Ook in het nieuwe jaar hopen we als we er de kracht voor blijven ontvangen voor u klaar te staan. Heeft u een vraag of opmerking over provinciaal beleid? Bel of mail gerust!

Omdat deze uitgave van ons blad rond de jaarwisseling van 2020/2021 zal verschijnen, hebben we besloten twee pagina's in te richten om een terugblik te geven op het afgelopen jaar. Op de linkerpagina laten we een selectie zien van de tientallen Statenvoorstellen die dit jaar zijn aangenomen. We lichten steeds toe waarom we voor of tegen stemden. Op de rechterpagina nemen we u mee in de zestien initiatieven die wij het afgelopen jaar hebben ingediend.

Fractie

De SGP stemde in met voorstellen om:

- een Regionale Ontwikkelmaatschappij op te richten, waarmee interessante initiatieven uit de samenleving die aansluiten bij de economische visie van de provincie kunnen worden gesteund. Met deze ROM kunnen ook gelden vanuit het Rijk en Europa worden aangetrokken richting Utrecht.
- **woningbouw** in de provincie makkelijker te maken. Voortaan kunnen gemeenten in regionaal verband afstemmen waar huizen gebouwd gaan worden en wordt minder strak vastgehouden aan de zogenaamde rode contouren, waarmee gemeenten nu echt beperkt werden in hun doorgroeimogelijkheden. We zijn vooral blij met de mogelijkheden die kleine kernen krijgen om uit te breiden.
- om het **openbaar vervoer** in de provincie te versterken. Zo hebben we een voorstel gesteund om de tramlijn van Utrecht naar IJsselstein te kunnen renoveren en een voorstel om de elektrische bussen die de provincie krijgt te kunnen stallen. Ook een voorstel om vijf nieuwe trams te kopen kon op onze steun rekenen. Wij staan voor een goed OV, náást goede infrastructuur voor auto en fiets.
- de **begroting 2021** vast te stellen. Altijd een lastige afweging. Stem je voor of tegen de plannen van het college voor het komende jaar? In dit geval hadden we tegen de kadernota gestemd, omdat daar nadrukkelijk de mogelijkheid werd opengehouden om de belastingen omhoog te gooien om zo de grote ambities van dit college te kunnen uitvoeren. Gelukkig waren al onze opmerkingen bij de kadernota goed verwerkt in de begroting: er was gesneden in de uitgaven, in plaats van extra zaken uit te geven en ook onze kritiek op de veel te ruime begrotings-systematiek was serieus opgepakt. Dat verdient dan ook waardering.
- de komende jaren te werken aan **klimaatadaptatie**. Het klimaat verandert. Daar moeten we ons toe verhouden. Goed dat de provincie dit eindelijk oppakt.

De SGP stemde tegen:

- het **festivalbeleid**. Wij kunnen nog steeds niet begrijpen dat er vanuit de provincie 5,2 miljoen euro wordt uitgegeven om 27 festivals mogelijk te maken. Wij vinden dat geen kerntaak van de provincie. Nog los van de inhoud van deze festivals...
- een **steunpakket voor de cultuur- en erfgoedsector**. Ondanks verschillende voorstellen van onze collega's van FvD (intussen OSU) wilde dit college geen provinciaal steunpakket voor bedrijven openstellen. Wat ons betreft een realistische keuze: vanuit de landelijke overheid werd er al flink geld uitgegeven. Tot onze verbazing besloot het college echter wél 6 miljoen uit te trekken om de cultuur- en erfgoedsector te steunen. Onbegrijpelijk, omdat ook voor die sector door de landelijke overheid al geld is uitgetrokken. In deze willekeur zijn we niet meegegaan. Overigens hebben we wel ingestemd met het cultuur- en erfgoedprogramma. Het is goed om zuinig te zijn op ons erfgoed en dat is ook een taak van de provincie.
- de **gebiedsgerichte aanpak stikstof**. Wat ons betreft is op dit moment volstrekt onvoldoende helder welke bedrijven precies hoeveel stikstof uitstoten en in hoeverre dat in natuurgebieden neerslaat. De provincie heeft alle agrarische bedrijven haarscherp in beeld, maar lijkt de industriebedrijven totaal te vergeten. We moeten eerst weten waar we het over hebben.
- een voorstel van het college om de **handelsrelatie met de Chinese provincie Guangdong** te herzien. Het is goed dat het college de relatie kritisch beziet, maar het voorstel ging ons niet ver genoeg. Wij willen helemaal geen vriendschappelijke relatie met een land dat christenen en andere minderheden vervolgt en mensenrechten schendt. Opvallend was dat het voorstel door een meerderheid van de partijen werd verworpen, maar er ook geen meerderheid was om de relatie helemaal op te zeggen. Het college moet dus iets anders gaan bedenken.

De SGP diende in 2020 negen moties en zeven amendementen in. Acht moties werden aangenomen, de zeven amendementen en één motie werden verworpen. Een overzicht.

Moties energieplan

Bij de behandeling van het energieplan dienden wij twee moties in, die allebei werden aangenomen. De eerste motie riep het college op om een kern op te zoeken die bereid was mee te werken aan een pilot om van het gas af te gaan en om te schakelen naar waterstof. Waterstof lijkt een veelbelovende techniek en het zou mooi zijn om hierin als provincie een pioniersrol te vervullen. De gedeputeerde was sceptisch, maar met steun van onder meer D66 haalde de motie wel een meerderheid en wordt er intussen aan de uitvoering gewerkt. Daarnaast misten we in het voorliggende energieplan de noodzaak om het elektriciteitsnet te verzwaren. Met al de wind- en zonneparkprojecten is dat wel keihard nodig. Nu al merken boeren die veel zonnepanelen hebben dat ze op zonnige dagen tussen 10 en 4 niet kunnen leveren, omdat het net het niet aan kan. Een motie om het elektriciteitsnet te gaan verzwaren werd ook aangenomen.

Botterhaven Bunschoten

In juli dienden we al een amendement in met het doel om het varend erfgoed van de provincie beter onder de aandacht te krijgen. Dat amendement werd verworpen, maar een motie in november haalde het wel. In de unaniem aangenomen motie riepen we de gedeputeerde op om snel met een plan te komen om de bottervloot van Bunschoten en ander varend erfgoed in de provincie te steunen. Door corona missen de beheerders van deze vloot de inkomsten om hun botters te onderhouden. Onze motie had als titel: 'Houd de wind in de zeilen' en daar gaan we op toezien!

Stikstof

In de discussie over stikstof hebben we drie moties ingediend, waarvan er twee werden aangenomen. De aangenomen moties zorgen ervoor dat de uitvoering van de gebiedsprocessen wordt geleid door een onafhankelijke partij met draagvlak onder boeren en dat aangesloten wordt bij processen die al lopen. Eerst moet door boeren zelf worden aangegeven waar zij kansen zien om stikstofuitstoot te reduceren. Bovendien moet óók worden onderzocht welke mogelijkheden er buiten de agrarische sector zijn. Een tweede motie zorgt ervoor dat handel in stikstofruimte niet kan zonder draagvlak in de gebiedsprocessen, waar de boeren dus aan tafel zitten. In onze verworpen motie pleitten we voor een toekomstvisie op het landelijk gebied met groene, rode en oranje gebieden, zoals dat ook door de commissie Remkes werd bepleit.

Coronasteun gemeenten

Bij de jaarrekeningen van 2018 en 2019 dienden wij een amendement in om 15 miljoen van het geld dat we over hadden gehouden in de jaren 2018 en 2019 te oormerken als steunfonds voor gemeenten. Gemeenten staan financieel al langer onder druk en door corona is dat nog sterker het geval. Bovendien werd bij de behandeling van de jaarrekening gesteld dat de uitvoeringskracht van de provincie door corona nog sterker dan al het geval is onder druk kwam te staan. Die uitvoeringskracht zit wel bij gemeenten. Een win-win dus. Het amendement haalde het niet, maar tot onze verrassing kwam in de begroting wel een coronareserve terug met ongeveer dezelfde bedoeling. Het bedrag? 15 miljoen...

Provincie als middenbestuur

Als SGP-fractie vinden we het belangrijk dat de provincie haar positie als middenbestuur serieus neemt en zo goed mogelijk invult. Een belangrijk dossier waarop dat speelt is de verdeling van woningbouw en bedrijven-terreinen. De ruimte is schaars en nu het

college heeft besloten dat gemeenten voortaan in regionaal verband gaan afwegen waar gebouwd mag worden, is het belangrijk dat kleine gemeenten niet onder de voet worden gelopen door grotere gemeenten. Als voorbeeld: in de regio Amersfoort is veel behoefte aan bedrijventerrein en de provincie heeft maar een heel beperkt aantal vierkante meters vrijgegeven voor de hele regio. Om te voorkomen dat een gemeente als Woudenberg het nakijken heeft, vinden wij het belangrijk dat de gedeputeerde er in de regionale overleggen op toe ziet dat iedere gemeente een eerlijk deel van de te verdelen ruimte krijgt, ook kleine gemeente. Een motie om deze verantwoordelijkheid bij de gedeputeerde neer te leggen en om hem hierover jaarlijks te laten rapporteren werd aangenomen. Een amendement waarin wij probeerden te voorkomen dat de gemeente Amersfoort 4 miljoen zou krijgen voor vitalisering van een van de wijken daar werd verworpen. Wij vonden het niet passend om een individuele gemeente eenmalig geld te geven om een gemeentelijke kerntaak uit te voeren. Dat is wat ons betreft eerder willekeur dan gedegen middenbestuur.

Overig

Er zijn nog twee andere moties aangenomen. We hebben het voor elkaar gekregen dat het college een subsidieregeling voor roetfilters in houtkachels moet gaan opzetten, om zo huiseigenaren die een houtkachel hebben de gelegenheid te geven hun uitstoot te verminderen, zonder hun knusse kachel op te hoeven geven. Door onze laatste aangenomen motie van 2020 moet de gedeputeerde mobiliteit de Staten informeren over de verwerking van een nieuwe veiligheidsaudit rond de ondertunneling van de N226 bij Maarsbergen. Bij het Provinciaal Inpassingsplan waren 26 van de 40 punten uit de veiligheidsaudit doorgeschoven naar de volgende fase. Vertrouwen is goed, maar controle is beter. Zeker als het over veiligheid gaat. Onze poging om de financiële verordening te verbeteren is helaas gestrand.

We kregen verschillende positieve reacties op eerdere themanummers. Daarom treft u ook in dit nummer weer artikelen aan rondom één thematiek: het natuurbeleid van de provincie. We laten op de volgende pagina's drie hoofdthema's voorbij komen: natuurinclusieve landbouw, natuurbeheer en faunabeheer. Kortom, een themanummer over natuur voorbij de stikstofdiscussie. In dit inleidende artikel vertellen we wat het beleid van de provincie is op deze drie punten en wat wij als SGP-fractie daarvan vinden.

Frans Hazeleger

Natuur-inclusieve landbouw

Wie bedenkt dat zo'n 50% van het Utrechtse grondoppervlak in bezit is van de agrariërs in onze provincie, kan begrijpen dat de grootste winst voor natuur nog altijd te behalen is bij een slimme combinatie van agrarische bedrijfsvoering en natuur. In de landbouwvisie is daarom ook een apart hoofdstuk opgenomen over natuur-inclusieve landbouw. Hierin wordt aangesloten bij een eerder initiatief van LTO en NMU. Doel is om het verdienmodel te verbeteren van boeren die werken aan de natuurwaarden op hun bedrijf, waardoor op termijn minder subsidie nodig zal zijn.

Beperkt

Als SGP-fractie vinden wij de benadering van het beleid op dit moment te beperkt. Er wordt nog te veel uitgegaan van twee gescheiden werelden: er is een wereld natuur en een wereld landbouw. Wij hebben er vooral in het afgelopen jaar voor gepleit om landbouw en natuur meer als één geheel te zien. Wij zijn altijd opgekomen voor de belangen van onze super-duurzame intensieve agrariërs, maar vooral voor de extensieve landbouw zien wij een heel duidelijke wederzijdse relatie met de natuur. Er is wat ons betreft nog te weinig besef dat de natuur de boer keihard nodig heeft. Er moet veel meer subsidie worden gegeven voor het realiseren van biodiversiteit op de agrarische percelen buiten de door de provincie vastgestelde 'natuur'. Er zijn op dit moment meer aanvragen dan er gehonoreerd kunnen worden! Als het aan ons ligt worden boeren daarnaast veel vaker beheerder van natuurgebieden. Met hun expertise en ervaring kunnen ze dat veel beter dan organisaties die vooral goed zijn in het inrichten van natuurgebieden en het monitoren van de staat van instandhouding. Recent hebben we nog een amendement ingediend om de verbinding van landbouw en natuur op te nemen als apart beleidsdoel, met daarbij als meerjarendoelen om meer natuursubsidies te geven aan Utrechtse boeren en meer kansen te benutten voor boeren in en rond natuurgebieden. In het verslag van ons bezoek aan boer Willem van der Linden hoort u van dé natuur-

inclusieve boer van de provincie waarom het een goed idee is om een agrarisch bedrijf beschikbaar te hebben in de nabijheid van een natuurgebied.

Natuurbeheer

Het meest bekende onderdeel van het natuurbeleid is natuurlijk de inrichting en het beheer van de natuurgebieden. Het natuurbeheer wordt niet door de provincie zelf uitgevoerd. De provincie stelt in overleg met betrokkenen een natuurbeheerplan op van een gebied en geeft op basis daarvan subsidie aan de grondbezitters. In het geval van de natuurgebieden zijn dat vaak de grote terrein beheerders, waarover u verderop in dit nummer nog meer informatie aantreft. Ook de subsidie voor agrarisch natuurbeheer gebeurt op basis van de natuurbeheerplannen van de provincie.

In de stikstofdiscussies kwam vaak pijnlijk naar voren hoe slecht het gesteld is met het natuurbeheer in onze provincie. Ook in gesprekken met mensen in onze provincie komt dat punt steeds weer naar boven: er wordt ontzettend veel geld gestoken in natuurinrichting, maar er blijft vervolgens nauwelijks geld over voor het natuurbeheer. Gevolg: er zijn tal van natuurgebieden die ooit een keer als zodanig zijn ingericht, maar door gebrekkig onderhoud niet voldoen aan de normen die er van tevoren aan zijn gesteld. In de stikstofdiscussie werd vervolgens wel heel makkelijk gewezen naar de boeren als veroorzakers van dit probleem. Wij hebben in die discussies steeds aandacht gevraagd voor de andere kant van de medaille: hoe is het gesteld met het beheer en onderhoud van onze gebieden? Wordt daar wel voldoende geld voor uitgetrokken? En wordt dat geld dan ook nog voldoende doelmatig ingezet? Helaas zijn die vraagtekens nog steeds geen uitroepetekens. Wij denken dat er de komende tijd geen geld meer moet worden gestoken in natuurinrichting, maar dat eerst de bestaande gebieden beter moeten worden onderhouden. En zoals onder het vorige kopje al aangegeven: wij zien hierin een veel grotere rol voor agrariërs dan zij op dit moment krijgen toebedeeld.

Faunabeheer

Een laatste onderdeel van het natuurbeleid in de provincie is het faunabeheer. Kort gezegd betekent dit het beheer van diersoorten. Om te voorkomen dat de populatie ganzen, reeën, vossen etc. uit de hand loopt, mag er onder voorwaarden op deze dieren worden gejaagd. Die voorwaarden worden door de provincie vastgesteld op basis van het goed gedocumenteerd advies van de faunabeheereenheid, waarin onder meer de LTO, de jagersvereniging, terrein beheerdersorganisaties en de dierenbescherming zitting hebben. Het recent vastgestelde faunabeheerplan van deze adviesclub telt maar liefst 315 pagina's. In dit plan wordt per diersoort beargumenteerd waarom het betreffende soort wel of niet mag worden bejaagd en onder welke voorwaarden dat mag. Er wordt dan bijvoorbeeld gekeken naar de instandhouding van soorten, maar ook naar de schade en veiligheidsrisico's die worden veroorzaakt.

Wij zijn over het algemeen blij met het beleid van de provincie Utrecht en hebben ook veel vertrouwen in het werk van de faunabeheereenheid. Tegelijk zien we dat de ruimte die er op dit moment is om aan faunabeheer te doen politiek gezien onder vuur ligt. Tijdens de laatste begrotingsbehandeling werden te kust en te keur moties ingediend om de jacht te beperken: zwanen, zwervkatten, hazen en konijnen en zelfs de vos kwamen voorbij. Gelukkig wilden partijen als D66 en CU nog extra informatie voordat ze tot vergaande stappen wilden overgaan en is er ook nogal het een en ander landelijk geregeld, maar de politieke meerderheid van de Staten was duidelijk richting de jager: de ruimte wordt er de komende jaren niet groter op. Wij blijven het belangrijk vinden dat deze discussie niet op basis van emotie, maar op basis van feiten wordt gevoerd. Wij laten in dit nummer daarom van verschillende kanten het belang van jacht zien: we spraken een oud-boswachter en we laten zien hoe faunabeheer een bijdrage levert aan het succesvolle weidevogelgebied Eemland. ■

Van Pinksterbloem tot Instagram

De pinksterbloem was de eerste plant die ik leerde kennen. Ik weet niet meer hoe jong ik was, maar ik herinner me dat we tijdens een wandeling op Tweede Paasdag een mooi wit bloemetje zagen. Mijn vader vertelde dat het een pinksterbloem was, maar dat geloofde ik natuurlijk niet... Pas vele jaren later besefte ik dat mijn vader toch gelijk had...

Dankzij mijn oom werd ik natuurfotograaf. Hij had een donkere kamer waarin ik foto's mocht afdrucken en hij leerde me hoe je mooie composities maakt. Dankzij de enthousiaste verhalen van mijn biologieleerleraar op de middelbare school ging ik biologie studeren in Leiden. Ik koos alle cursussen die buitenshuis werden gegeven, maar ik zat toch verreweg de meeste tijd binnen voor proefjes in saaiere laboratoria. Omdat ik veel meer soorten planten en dieren wilde leren kennen, volgde ik een cursus natuurgids bij het Instituut voor Natuur- en Milieueducatie (IVN).

Natuurfotografie en natuurstudie zijn nog steeds mijn hobby's. De politiek is erbij gekomen, maar mijn meest tijdrovende vrijwilligersklus is nog steeds het geven van excursies en cursussen over natuur en landschap, meestal in mijn woonplaats Amersfoort, maar de hele provincie Utrecht is mijn achtertuin. Gelukkig kan ik er als freelance journalist af en toe ook nog een centje aan verdienen...

We kennen God uit twee prachtige boeken, uit de Bijbel en uit het boek van de natuur. Ik vind dat we op beide boeken zuinig moeten zijn, dat we ze beide van kaft tot kaft moeten bewaren en dat we eigenlijk in beide dagelijks zouden moeten lezen. Daarom portretteer ik bijna dagelijks op Instagram een dier, plant of paddenstoel, met een kort verhaaltje (zie @keesdeheer57).

Kees de Heer

Natuurinclusieve landbouw

Een onderdeel van het Utrechtse natuurbeleid dat wij als provinciale SGP-fractie belangrijk vinden is natuur-inclusieve landbouw. In de voorbereiding van dit nummer gingen we daarom op bezoek bij een van de natuur-inclusieve landbouwbedrijven in Utrecht, het bedrijf van Willem van der Linden.

Frans Hazeleger

Passie

Willem van der Linden, over wie meer in het blokje hiernaast, is altijd bereid mensen mee te nemen in zijn passie: boeren met oog voor de natuur. In de eerste week van oktober leidde hij de commissie Ruimte, Groen en Water rond over zijn bedrijf en ruim twee maanden later waren we als lokale SGP-politici van harte welkom om met Willem in gesprek te gaan over een aantal actuele politieke kwesties die regelrecht te maken hebben met zijn bedrijf. Samen met Frans de Ronde, raadslid voor de CU/SGP-fractie in Stichtse Vecht schoven fractieleiden Bertrick van den Dikkenberg en Frans Hazeleger op anderhalve meter afstand aan rondom de keukentafel van familie Van der Linden. Vol passie vertelt Van der Linden over zijn specialiteit: boeren in de natuur. Zijn koeien grazen op kruidenrijke weilanden die hij pacht van Staatsbosbeheer, terwijl Willem een grote composthoop op zijn erf heeft liggen voor diezelfde organisatie en actief aan weidevogelbeheer doet. Min of meer logisch dat hij dus ook biologisch boert. Dat doet hij met overtuiging: 'Ik zal gangbare boeren nooit veroordelen, maar ik vind het zelf belangrijk om op zoek te gaan naar structurele oplossingen. Je moet rekening houden met natuur en milieu. Daar past de biologische sector voor mij beter bij.'

Willem van der Linden (rechts) in gesprek met Bertrick van den Dikkenberg

Wie is Willem van der Linden?

Willem van der Linden (41) is een boer met passie voor de natuur. Zijn vader was geen boer, Willem wel. Samen met zijn vrouw Gerdien en zijn kinderen woont hij op een boerderij in Tienhoven middenin het Natura2000 gebied de Oostelijke Vechtplassen. Daar voert hij een biologische melkveehouderij met 350 koeien. Op de weilanden, die hij van Staatsbosbeheer pacht, laat hij niet alleen zijn koeien lopen maar doet hij ook weidevogelbeheer. Tussen het gras groeien allerlei kruiden en bloemen. De koeien van de familie Van der Linden worden zo'n vijf a zes jaar jaar gemolken, waarna ze naar de slacht gaan om ook hun vlees te kunnen consumeren.

Positief

Wat opvalt is dat Willem heel positief is over de mensen van natuurorganisaties waarmee hij samenwerkt, maar veel minder positief over de beleidsontwikkelaars die vanuit kantoren hun plannen over gebieden uitstorten. Moeiteloos rollen er voorbeelden over de keukentafel waarin mensen op een kantoor dingen bedenken die in de praktijk op een regelrecht fiasco uitlopen. 'Ik vind het prima als mensen vanuit de natuur bril met me meedenken, maar dan moeten ze wel zelf komen kijken. Ik heb er een hekel aan als iemand die hier nog nooit is geweest, denkt te weten hoe ik het zou moeten doen.' Dezelfde ergernis heeft hij over toezichthouders die geen idee hebben waar ze over praten, terwijl ze wel moeten bepalen of Van der Linden zich aan de regels houdt. In het verlengde hiervan heeft hij ook kritiek op het natuurbeleid van Nederlandse provincies. Hij vindt het raar dat zoveel geld wordt uitgegeven aan grondaankoop en natuurinrichting, maar dat er teveel bezuinigd wordt op goed onderhoud van de bestaande natuurgebieden. 'Dan wordt hier met kranen en rupsbanden een heel gebied ingericht. Kijk, dat is natuur. En vervolgens gebeurt er niks mee. Dan moet je over tien jaar niet verbaasd opkijken als je je doelen

niet hebt gehaald.' Hij ziet een veel grotere rol weggelegd voor boeren. 'Je moet in elk natuurgebied één of twee boeren zetten die in dat gebied willen boeren. Die moeten dan natuurlijk wel iets met die natuur hebben, dat is logisch. Als je die betaalt om dat gebied op een goede manier te beheren en ze mogen hun dieren daar ook laten rondlopen, dan moet je kijken wat er gebeurt. Een organisatie als Staatsbosbeheer moet je dan laten monitoren of de doelen worden gehaald. Daar kunnen ze dan een rapportage over opstellen. Dat zou een veel betere rolverdeling zijn.' Van der Linden wijst erop dat bij bijna alle advertenties van te koop staande boerderijen in de vakbladen de grote afstand van Natura-2000 gebieden als positief kenmerk genoemd staat. 'Als ik dan in Polen kom en een boer is helemaal blij dat zijn omgeving na jarenlang trekken eindelijk is aangemerkt als Natura-2000 gebied, dan denk ik: wat doen we in Nederland fout? We zijn in Nederland boeren en natuur veel te veel als vijanden gaan zien. Je hebt elkaar juist nodig.'

Plezierjacht

Het zal een lezer uit de randstad misschien verbazen, maar deze natuurvriend doet naast zijn boerenbedrijf in de natuur niets liever dan jagen. Hoe dat kan samen gaan? 'Plezierjacht is in Nederland een vies woord geworden, maar wat is er nu mooier dan met een groepje kameraden uren in de natuur lopen, wat oogsten van de natuur en dat zelf op te eten? We vergeten in Nederland dat we voor het faunabeheer afhankelijk zijn van mensen die er ook van kunnen genieten om een poosje te gaan jagen. Het echte faunabeheer (zoals ganzenbeheer) voelt voor hen als corvee. Nederlanders denken nog te vaak dat jagers een risico vormen voor de natuur, maar jij gelooft toch niet dat een jager ervoor zorgt dat een soort uitsterft? Dan heeft hij volgend jaar niks meer om op te jagen. Bovendien zijn jagers echte natuurliefhebbers, anders begin je er niet aan om uren rond te zwerven voor een paar hazen.'

Voorstellen aan: Henk Davelaar

Wie bent u zelf en wat is uw positie binnen het agrarisch collectief?

'Ik ben Henk Davelaar, geboren en getogen aan de Heetvelderweg in Leusden, liggend in Landgoed Den Treek-Henschoten. Onze familie woont al heel lang op deze plek. Tot 2010 was het een bedrijf met melkvee, varkens en enkele paarden, vanaf 2010 enkel melkvee. Nu boert onze zoon er verder. Vanaf 2007 ben ik voorzitter van agrarisch natuur en milieuvereniging (ANV) Vallei Horstee. In 2016 hebben wij samen met de ANV's De Krommerijn, Noorderpark en het Binnenveld het Agrarisch Collectief Utrecht opgericht met werkgebied Utrecht-Oost. Dat houdt in: alles van de stad Utrecht tot de oostelijke provinciegrens, met uitzondering van het Eemland. Ik ben zelf voorzitter van het bestuur van het Agrarisch Collectief Utrecht Oost, verder zijn vertegenwoordigers van genoemde ANV's, LTO-Noord en het UPG (Utrechts Particulier Grondgebied – redactie) lid van het bestuur.

Wat doet het agrarische collectief precies voor werk?

'Het collectief vraagt namens de agrariërs subsidie aan voor natuuronderhoud, zoals het onderhoud van knotwilgen, elzenwallen, botanische weiden/hooilanden. Voor het jaar 2021 bedraagt het budget ongeveer 2 miljoen. Het bestuur heeft een algemeen coördinator en een drietal veldcoördinatoren aangesteld om de contracten af te sluiten, de resultaten te beoordelen en akkoord te geven voor betaling.'

Wat is uw oordeel over het natuurbeleid van het huidige college van onze provincie en welke wensen hebt u voor de komende periode?

'Over het algemeen loopt het met de provincie goed; wat meer eigen ruimte zou wel fijn zijn. Wat wel meer aandacht zou moeten krijgen, is: hoe zorgen wij er voor dat agrarisch natuur op het bedrijf van de toekomst een vast onderdeel is? Om dat op de kaart te zetten is politieke moed op allerlei niveaus nodig.'

Henk Davelaar

Een specifiek onderdeel van natuurbeheer is het weidevogelbeheer. Weidevogels hebben het de afgelopen decennia moeilijk in Nederland. Daarom zet de provincie actief in op weidevogelbeheer. In dit stuk nemen we u mee in het beleid van de provincie en doen we verslag van een bezoek dat we aflegden aan hét succesvolle weidevogelgebied van de provincie: Eemland.

Frans Hazeleger

Beleid provincie

Al sinds 1992 is weidevogelbeheer onderdeel van het natuurbeleid van de provincie Utrecht. Omdat de weidevogelstand bleef terug lopen is in 2012 een weidevogelvisie opgesteld, met als doel minimaal 75% van het aantal weidevogels duurzaam te behouden. Vanaf dat moment werden de beschikbare subsidiegelden meer gericht ingezet in zogenaamde 'weidevogelkerngebieden', gebieden waar relatief veel weidevogels aanwezig zijn en de kans op duurzame instandhouding van deze soorten het grootst is. Omdat na ruim tien jaar moest worden vastgesteld dat de kritische grens van 75% in zicht kwam, werd in 2018 een actieplan opgesteld om het aantal toch op peil te houden. Daarin zijn voor twaalf deelgebieden specifieke actiepunten geformuleerd. In 2017 ging er ruim 2 miljoen euro subsidie (waarvan de helft bestaat uit EU-gelden) naar de 5901 hectares agrarische grond waarop aan weidevogelbeheer wordt gedaan. Deze subsidie is een tegemoetkoming in kosten en gederfde inkomsten: boeren mogen bijvoorbeeld pas na 1 juni maaien en moeten veel tijd steken in de maatregelen die ze moeten treffen om de subsidie te krijgen. Naast de subsidie voor agrariërs ging

er ook nog 0,5 miljoen naar de 840 hectare Utrechtse weidevogelreservaten.

Eemland

Eén van de twaalf deelgebieden is de polder Eemland. Eemland staat in het provinciehuis, maar ook landelijk, bekend als hét weidevogelgebied van de provincie en misschien zelfs wel van Nederland. In het gebied hield zich in 2016 ruim een derde van het totaal aantal grutto's (de icoonsoort van de weidevogels) in de provincie op. En waar het in de rest van de provincie achteruit gaat met de weidevogels, blijft het aantal in Eemland redelijk goed op peil. Na een aantal jaren van daling werd er in 2020, ondanks de enorme droogte, een prachtig resultaat neergezet. Vooral de Kieviet deed het erg goed. Hoe dat kan? We vroegen het aan Marcel Vedder, over wie meer in het blokje hiernaast.

Bezoek Marcel Vedder

Als we tegen het einde van het jaar aanschuiven aan de keukentafel van de familie Vedder blijkt onze gastheer blij te zijn met ons bezoek. 'In deze polder zie je dat het samen

kan: gangbare melkveehouderij en agrarisch natuurbeheer. Het is hier echt een succes. En dat moeten we nog veel meer onder de aandacht brengen.' Hoe dat succes verklaard kan worden? Wat Vedder betreft, ligt het aan drie factoren: 'Als eerste is er een goede motivatie vanuit de boer zelf. Een boer moet er echt voor willen gaan en dat zie je hier gebeuren. Vaak wordt er gedacht dat er een tegenstelling is tussen veehouderij en de natuur, maar die is veel dunner dan je zou denken. Mijn vader deed niks met natuurbeheer, maar hij liep wel altijd eitjes te zoeken. Als alles begint te kwetteren in het voorjaar, heb je daar als boer het eerst profijt van. Als tweede is het hier in Eemland gewoon een geschikte omgeving om er iets moois van te maken voor weidevogels. En ik denk dat het collectief het ten slotte ook gewoon organisatorisch goed doet. We werken altijd met boeren voor boeren. Er zitten vooral boeren in het bestuur. We gaan als boer naar boeren toe om met hen over de pakketten te spreken. De boer moet baas blijven op zijn eigen erf, anders krijg je dwang en verplicht. Daar haken boeren op af.'

Gevaren

Vedder ziet twee grote gevaren voor de toekomst: 'Het eerste gevaar is dat de over-

heid het gaat overnemen. Als je dan leest over een aanvalsplan voor de grutto, dan houd ik mijn hart vast. Als de overheid zich ermee gaat bemoeien, dan krijg je dwang en verplichting en meer mensen op je land. Daar hebben we geen zin in. Je moet het juist aan de boeren overlaten en zo min mogelijk vreemden op het land rond laten lopen. Dat verstoort alleen maar. Wij hebben de monitoring goed op orde en controleren onze boeren goed.' Het tweede gevaar is predatie. 'Predatiebeheer is één van de pijlers onder een succesvolle aanpak. Als er te veel vossen of hermelijnen door het gebied lopen of te veel kraaien en ooievaars rondvliegen, kun je het vergeten. Hoeveel andere maatregelen je ook neemt. Mijn stelling is: als je drie buizerds in het gebied hebt, heb je geen weidevogels. Daarom doen we veel aan predatiebeheer, vooral aan de preventiekant. We zijn bijvoorbeeld actief met het snoeien van bomen, bosjes en andere ruige plekken (de schuilplaatsen van predatoren) en proberen gemeenten ertoe aan te zetten voorzigtiger te zijn met het mogelijk maken van ooievaarspalen en roofvogelshows. Dit jaar zijn we ook heel druk geweest met het afrasteren van plas- draspercelen om te voorkomen dat de vos de nesten leeghaalt. Naast de preventieve kant werken we ook nauw samen met de jagersvereniging.' ■

Wie is Marcel Vedder?

Marcel Vedder is melkveehouder in Bunschoten. Hij woont al dertig jaar op een boerderij midden in het open polderlandschap van het Eemland. Daar melkt hij zeventig koeien en heeft ook nog wat jongvee. Op zijn weilanden past hij weidevogelbeheer toe. Naast zijn boerenbedrijf is Marcel als vrijwilliger actief in het bestuur van het agrarisch collectief Eemland. Dit collectief verzorgt de subsidieaanvragen voor agrarisch natuurbeheer in Eemland. Speerpunt van het collectief is onder andere het weidevogelbeheer. Het past helemaal bij Vedder: 'ik houd echt van deze polder. Ik houd niet zo van strak cultuurlandschap, maar ook niet van doodse natuur waar alle activiteit uit weg is. Ik houd van het klassieke van dit levendige landschap.'

Bezoek aan Eemland

BESTUUR

Even bijpraten...

Afscheid

In de laatstgehouden bestuursvergadering kon alsnog afscheid worden genomen van bestuurslid Wim van den Bosch. Vanaf 2007 is hij bestuurslid geweest, waarbij hij onder meer de westelijke kant van de provincie vertegenwoordigde. Daarnaast heeft hij samen met zijn vrouw veel werk verricht voor dit blad, het Beginsel. Zijn plaats als algemeen adjunct wordt ingenomen door het nieuw aangetreden bestuurslid Arie Vossestein uit Waverveen. Van harte wensen we het vertrekkende bestuurslid het opzien en uitzien toe, zoals daar bijvoorbeeld in Psalm 121 over wordt gesproken.

Geen najaarsbijeenkomst

Gebruikelijk is om in het najaar een themabijeenkomst te beleggen. Gezien de omstandigheden zal het niemand verbazen dat is besloten om deze boeiende en inhoudsvolle, maar toch minder noodzakelijke bijeenkomst dit jaar over te slaan, in de hoop en met het gebed dat we dat volgende jaar D.V. wel weer kunnen organiseren. Van de gelegenheid maken we gebruik om alvast de geplande datum van de jaarvergadering in 2021 door te geven. Dat is D.V. maandag 12 april. ■

Namens het bestuur, Wim Verweij

Natuurbeheer met Jan de Groot

Het is een donkere decemberavond, ongeveer twee weken voor Kerst, als ik Jan de Groot in de voormalige boswachterswoning spreek over de ontwikkelingen rond het natuurbeheer, schadebestrijding, beheer en jacht. Midden in het bos, omgeven door stilte en donkerte. Jan de Groot is voormalig boswachter in boswachterij de Amerongse Berg, en tegenwoordig actief in advies en uitvoering in bos- en natuurbeheer.

Bertrick van den Dikkenberg

Leerlingstelsel

Jan heeft het natuurbeheer de afgelopen decennia van dichtbij zien veranderen: 'Als 16-jarige kwam ik in het leerlingstelsel van Staatsbosbeheer terecht en heb ik in verschillende gebieden gewerkt, onder andere Wieringermeer, Vaals, Texel en Kootwijk. Daarna kwam ik als 18-jarige in de Boswachterij Leersum terecht als bosarbeider/vellingsarbeider. Dat was in de tijd dat in Maarsbergen de vuilnisbelt nog open was en de kapmeeuwen die broedden in het Leersumse Veld zich voedden op de vuilnisbelt. Toen bestond de kolonie kapmeeuwen

nog uit circa 2.500 broedparen. Zover land inwaarts, heel bijzonder! Die vogels heb ik zien vertrekken nadat de vuilnisbelt opgeheven werd. De populatie werd te klein en kon zich niet meer verdedigen tegen predatie, onder andere de vos. Hierdoor verdween niet alleen de populatie kapmeeuwen maar mede door een veranderde omgeving en verdroging ook soorten, zoals de Dodaars en de Geoorde Fuut.'

Diversiteit

'Als je terug kijkt zie je dat in die periode de biodiversiteit landelijk afgenomen is. Het ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk was vroeger verantwoordelijk voor natuurbeheer. Staatsbosbeheer viel destijds onder Landbouw en Visserij en had vooral de regio over de bossen. Door het verdwijnen van het ministerie van CRM kreeg Staatsbosbeheer ook de terreinen van CRM onder haar hoede. Maar biodiversiteit in een bos is iets anders dan in overige natuurterreinen. Door de opkomst van de Provinciale Landschappen en Natuurmonumenten is wel diversiteit behouden. Zij hadden andere beheervisies dan Staatsbosbeheer. Juist het samenspel tussen particuliere grondeigenaren, terrein beherende organisaties, boeren en verschillende (gemeentelijke) instanties zorgt voor diversiteit in de natuur.'

Schuldige

Jan gaat er eens goed voor zitten als ik hem de vraag stel waar de natuurkwaliteit dan gebleven is in die jaren. Hij legt uit hoe dit zo heeft kunnen gebeuren. 'Binnen de gebieden is groot verschil in de diversiteit en de mate waarin natuurdoelen gerealiseerd kunnen worden. Langs woonkernen is het onmogelijk hoge natuurdoelen te realiseren vanwege de recreatiedruk en de behoefte aan bijvoorbeeld losloopgebieden voor honden. Daarnaast is de verbinding tussen natuurorganisaties en agrariërs verloren gegaan. Natuurorganisaties en het agrarisch leven zijn hopeloos uit elkaar gegroeid, terwijl ze elkaar zo hard nodig hebben. In natuurgebieden waar gemaaid wordt om te versralen is na het maaien vee nodig om

als maaimachines het resterende gewas kort te houden. Natuurbeheerders zijn geen boeren en vee verdient aandacht. Boeren kunnen dat geven, want die verstaan het vee. Door elkaar te waarderen kun je samen doelstellingen realiseren. Zonder red je het echt niet! Daarom moeten we de boel ook niet op de spits drijven als het gaat om bijvoorbeeld de wolf. Daarvoor is geen plaats in Nederland. Daarnaast mist er een visie op de grote thema's. Verdroging, vermessing, vermesting en versnippering kunnen alleen aangepakt worden door een breed gedragen masterplan. Geen postzegelwerk, maar groot en toekomstgericht oplossen van problemen. Voor effectief herstel van natuurkwaliteiten is een bovenlokale aanpak nodig vanuit visie, met draagvlak. Je moet niet alles bij de boeren neerleggen, want die zijn niet de schuldige!'

Masterplan

Jan ziet een grote rol voor een masterplan. Maar hoe krijg je dit van de grond? 'Om zo'n masterplan kans op succes te geven zijn enkele randvoorwaarden noodzakelijk. Terrein beherende organisaties moeten meer ondersteuning krijgen voor planvorming om de grote problemen te onderzoeken en op te lossen. Basis van het plan moet gezamenlijkheid zijn. Gebruikers, beheerders en omwonenden moeten in gezamenlijkheid

“ Integrale aanpak door breed gedragen masterplan. ”

de opgaven realiseren. Daarmee vraag je niet alleen van de agrarische sector om mee te denken, maar horen ook de retailers aan tafel. In de uitvoering van zo'n plan zal de consument meer moeten betalen om alle puzzelstukjes op de goede plek te doen vallen. Maar de basis is gezamenlijkheid. Het is toch van de zotte dat boeren nu verplicht een cursus agrarisch natuurbeheer moeten volgen bij verpachtende organisaties, terwijl zij die het verplichten nooit op de boerderij komen!'

Jan de Groot in actie

Moordend

Om natuurkwaliteit te behouden moeten ook de middelen en mogelijkheden gecreëerd worden om bijvoorbeeld bij weidevogels predatoren te bestrijden. Ook daarin ziet Jan kansen: 'Weg met het injecteren van mest in weidevogelgebieden! Het is moordend voor de bodemecologie en daarmee beïnvloedt het alles wat er op leeft. Populaties zijn zwakker, en extra kwetsbaar voor predatie door vossen, kraaien of andere predatoren. Daar moet doelgericht beheerd kunnen worden op predatoren en het gebied kan door agrarische maatregelen versterkt worden.'

Bureaucratie

Zo draait het gesprek naar schade, beheer en jacht. Waar ik eigenlijk voor kwam. Want in een themanummer natuur kunnen de faunabeheerders uit het veld niet ontbreken natuurlijk. Jan de Groot is natuurliefhebber en jager. Primair vanuit schade en beheers oogpunten. 'Neem de ganzenproblematiek, die eten bij de boer (economische schade) en vermesten vervolgens het natuurgebied waar ze gaan rusten (natuurschade). Daarom moet die populatie beheerd worden door

het jaar heen. Jaarrond ganzenbeheer moet bijvoorbeeld mogelijk zijn. Maar in de praktijk zie je dat boeren, politiek en terreinbeheerders deze problematiek niet samen oppakken, maar ieder alleen zijn eigen straatje schoonveegt. Daarom pleit ik ervoor om ganzen op de wildlijst te plaatsen, en jaarrond beheer toe te staan in andere N2000 gebieden. Hiermee zal ook veel onnodige bureaucratie verdwijnen.'

Rol

Jagers vervullen een belangrijke rol in het Nederlandse landschap. Jagers staan in hun eigen tijd urenlang in de natuur om bijvoorbeeld reeën te tellen, ze bemiddelen bij de aanleg van landschapselementen op agrarische grond, verzorgen het akkerrandenbeheer en staan bij nacht en ontij klaar om met getrainde honden aangereden wild op te sporen en veelal uit hun lijden te verlossen. Jan zelf werkt bijvoorbeeld actief aan voldoende nestgelegenheden voor een stabiele eendenpopulatie door eendenkorven te plaatsen in het jachtgebied. Door akkerrandenbeheer wordt gewerkt aan biodiversiteit, want ook jagers hebben baat bij een goede biodiversiteit. Alle gereedschappen, materialen, uitrustingen voor schade, be-

heer en jacht en de pacht van jachtgronden worden door jagers zelf bekostigd en geregeld. 'Als je na al deze veldarbeid als rente op de arbeid kunt oogsten uit de natuur en bijvoorbeeld een haas kunt schieten, deze kunt slachten en uiteindelijk opeten geeft zo'n stukje vlees veel voldoening. Een jachtdag is geen dagje schiettent, dan ga je maar

“ Ondanks politieke druk is draagvlak voor jacht groot. ”

naar de kleiduivenbaan, nee het is een verantwoorde oogst met respect voor de natuur. Gooien met geogste dieren gebeurt niet bij mij. Net als schieten op te grote afstand waardoor de dieren soms gewond kunnen worden. Zaken die een weidelijk (respectvol gedrag naar dieren) handelen in de weg staan.'

Gasten

Jan is er diep van doordrongen dat jagers gasten zijn. Gasten op grond van eigenaren die hen de jacht gunnen. 'We zijn zo blij dat grondeigenaren altijd weer bereid zijn om ons de mogelijkheid te geven tot schadebestrijding en jacht. Ondanks politieke druk op de jacht is het draagvlak in Nederland erg hoog. Door regelgeving ligt er wel continu een vergrootglas op de jagers. Het draagvlak dat er is moeten we koesteren door weidelijk gedrag, het aanleveren van gegevens in het Faunaregistratiesysteem, respect voor het wild en dankbaarheid aan de grondeigenaren.'

Waarderen

Diep in de avond rijd ik naar huis door het aarddonkere bos en denk ik na over de puurheid van het wild en de diepe noodzaak van schadebestrijding, beheer en jacht met kennis van zaken voor een krachtige diverse natuur. Een gesprek over de jacht maakt wel duidelijk hoe belangrijk het is dat we elkaar niet verliezen maar waarderen! ■

Oostelijke Vechtplassen

Net als in het laatste nummer van 2019 willen we ook in het laatste nummer van 2020 een Natura 2000 gebied naar voren halen. Dit keer het overkoepelende gebied: de Oostelijke Vechtplassen.

Frans Hazeleger

De naam

De naam 'Oostelijke Vechtplassen' is geen historische naam, maar is de naam voor een van de Natura2000 gebieden die onder habitatrichtlijnen en vogelrichtlijnen van de Europese Unie vallen sinds 4 juni 2013. Het gebied ligt voor een deel in de provincie Utrecht en voor een ander deel in de provincie Noord-Holland en bevat verschillende prachtige deelgebieden, zoals de Bethunepolder (de polder waar Willem van der Linden boert), de Loosrechtse Plassen en de Westbroekse Zodden.

De werkzaamheden

In 2016 werd er door de gebiedscommissie Utrecht-West een definitief ontwerp gepubliceerd om de gebieden in te richten en te herstellen. Tot 2019 had deze commissie ook de regie over de uitvoering hiervan. Sinds die tijd ligt de regie in handen van de provincie Utrecht. Het streven is om alle polders in het voorjaar van 2021 te hebben hersteld en ingericht, zodat het broedseizoen kan beginnen in nieuw aangelegde natuur. Op dit moment wordt er gewerkt aan de Westbroekse Zodden, Huis te Hart en de Molenpolder. Om de soorten die onder het volgende kopje worden beschreven te laten floreren is op verschillende plekken geplagd en ontbost en wordt er een hoger waterpeil gehanteerd. Om u een idee te geven van de

Waterlelies bij Kortenhoef

omvang van deze werkzaamheden: volgens het ontwerp moest in totaal 306.000 kubieke meter grond worden afgevoerd uit het gebied.

De specialiteiten

Waarvoor wordt het gebied nu zo beschermd? Voor het gebied zijn vijf specifieke speerpunten geformuleerd, namelijk: kranwierwateren, meren met krabbenscheer, blauwgrasland, overgangs- en trilvenen en rietmoeras. Kranwierwateren zijn volgens de officiële definitie wateren die helder zijn, voedselarm tot matig voedselrijk en onvervuild. De begroeiing bestaat uit ondergedoken waterplanten met fijne bladeren. Deze wateren komen in Nederland vooral voor in het IJsselmeer, de randmeren en de laagveengebieden. Meren met krabbenscheer zijn matig voedselrijke meren, met begroeiingen van drijvende en ondergedoken waterplanten. De krabbenscheer dankt zijn naam aan de vorm van de schutbladen: zij lijken een beetje op de scharen van krabben. Dit habitatype komt voor in de laagveengebieden en de zeekleigebieden in Nederland. De aanduiding blauwgrasland heeft betrekking op soortenrijke hooilanden op voedselarme bodems die 's winters plasdras staan en 's zomers oppervlakkig uitdrogen. Deze soort komt veel in Nederland voor, maar is Europees gezien veel zeldzamer. De habitatype overgangs- en trilvenen bevat soortenrijke veenbegroeiingen. Wat rietmoeras is, zal voor iedereen duidelijk zijn. Om het riet gezond te houden is intensief beheer nodig: het water moet open blijven en het riet gezond. Verschillende vogels zijn erg van dit riet gecharmeerd.

Bezoekmogelijkheden

Er zijn verschillende mogelijkheden om dit Natura2000 gebied te bezoeken. Onze aanrader is het vredevoetpad van Natuurmonumenten. Deze route van 7,4 kilometer, die begint bij het streekmuseum in Tienhoven biedt een prachtige kennismaking met de Bethunepolder en is een goede aanzet voor een ontspannen wandeling. Het dragen van suède schoenen tijdens deze route is niet aan te bevelen. ■

Natuurorganisaties

Al de natuurgebieden in de provincie worden niet door de provincie zelf beheerd. De ingerichte natuurgebieden worden in beheer genomen door verschillende natuurbeherende organisaties. De drie grote partijen in de provincie Utrecht worden in de drie blokjes hieronder voorgesteld. Op de websites die in de stukjes worden aangehaald vindt u veel meer informatie over de gebieden die zij in beheer hebben.

In elke provincie is een provinciaal Landschap actief met aankoop, beheer en ontwikkeling van natuurgebieden. Van de twaalf provinciale Landschappen is Utrechts Landschap in 1927 als eerste opgericht. Het doel van Het Utrechts Landschap (HUL) is het bevorderen van het behoud van het natuur- en landschapsschoon en cultuurhistorie in de provincie Utrecht. Daaronder valt alles wat de kwaliteit van natuur en het landschap in de provincie Utrecht ten goede komt. Tegenwoordig beheert Utrechts Landschap 5.800 hectare natuur. Voor de komende jaren heeft Utrechts Landschap zichzelf de volgende opgaven gesteld.

1. Onze terreinen en gebouwen onderhouden en ontwikkelen.
2. De achterban van Utrechts Landschap vergroten.
3. Nieuwe natuur en erfgoed verwerven.
4. Meer inkomsten genereren voor de doelstelling.

Meer informatie op www.utrechtslandschap.nl.

Staatsbosbeheer is een publieke organisatie en beheert in opdracht van de Rijksoverheid honderdduizenden ha natuur en landschap in Nederland. We doen dit voor ruim 17 miljoen Nederlanders. In de provincie Utrecht beheren we ruim 7600 ha natuur en landschapstypes die we beschermen, die je kunt beleven en die we samen met en voor anderen duurzaam benutten. Mensen verbinden met ons culturele erfgoed die de provincie rijk is, is eveneens een belangrijke taak. Zoals forten in de Nieuw Hollandse Waterlinie (NHW) en landgoederen in Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug (NPUH). Daarnaast werken we samen met boeren die natuurinclusieve landbouw op onze terreinen in de praktijk willen brengen; leggen we onder meer extra bos aan en vernatten we door ons beheerde veengebieden als bijdrage aan het Klimaatakkoord. Verder leveren we onze inzet om de uiterwaarden van de Nederrijn en Lek mooier en veiliger te maken en verbinden we natuur en stad zodat groen voor iedereen dichtbij is. Met de inzet van onze natuurterreinen dragen we ook bij aan maatschappelijke doelen, zoals het versterken van de regionale economie en sociale cohesie, educatie, gezondheid en mensen een zinvolle dagbesteding of leerplek bieden in het groen. Ook een bijdrage leveren aan de natuur? Doe mee met 'Nederland plant bomen' in samenwerking met de Evangelische Omroep.

In Utrecht beheert Natuurmonumenten ruim 2300 ha natuur- en recreatiegebied. Samen met de provincie werken we aan goed beheer én aan herstel van de natuur. Bijvoorbeeld door aanleg van het Natuurnetwerk Nederland en aandacht voor beschermde soorten.

Onze gebieden zijn zeer verschillend en liggen verspreid over de hele provincie. Landgoed Haarzuilens is een recreatiegebied vlakbij de stad Utrecht, met een nieuw parkbos en historische akkers. Op de Utrechtse Heuvelrug beheren we de oude Kaapse Bossen. In ons weidevogelgebied in Eemland broeden elk jaar weer vele grutto's, Kieviten en tureluurs. Het gaat wereldwijd slecht met de weidevogels, maar Eemland is een succes dankzij het weidevogelbeheer samen met de agrariërs in de polder. In het Groene Hart ligt de Europese topnatuur van Botshol en Tienhoven, beide moerasgebieden zijn een echt vogelparadijs.

Natuurmonumenten werkt samen met honderden vrijwilligers. Zij helpen bij het beheer, geven natuurlessen aan schoolklassen of verwelkomen bezoekers in onze gebieden. Natuurmonumenten is een vereniging met landelijk ruim 730.000 leden.

Wilt u de natuur ook een handje helpen? Wordt lid of informeer naar de mogelijkheden om vrijwilliger te worden. En natuurlijk bent u van harte welkom voor een bezoek aan een van deze mooie gebieden! Kijk op www.natuurmonumenten.nl/utrecht. ■

WAT ZEGGEN DE CIJFERS?

Vizier geeft
inzicht en inspiratie
op basis van gedegen data-
analyse. Op die vleugels vliegt
u doelgericht verder.

Administratie

Uw administratie in goede handen

Wij brengen uw administratie op orde. Dat scheelt tijd en energie. Ook regelen wij uw salarisadministratie en alle belastingaangiften

Data-analyse

Inzicht in uw cijfers

Inzicht in uw administratie is de sleutel tot succes. Waarom wachten tot de jaarrekening als elk kwartaal de informatie voorhanden is?

Vooruitgang

Inspiratie door inzicht

Samen sparren om de inzichten toe te passen en daarmee de ontwikkeling van uw onderneming door te zetten.